

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра французької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

« 23/11 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Педагогіка

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка». – Одеса: ОНУ, 2023. – 15 с.

Розробники:

Князян М.О., д. пед. н., професор, професор кафедри французької філології

Нагорна Н.В., к. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Павлова В.В., к. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології

Протокол № 1 від 28 08 2023 р.

Завідувач кафедри Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

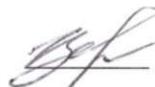
Протокол № 1 від «29» 08 2023 р.

Завідувач кафедри Лілія ВСЙЛАНДС

Погоджено із гарантом ОПІ «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

 Наталя БІГУНОВА

Погоджено із гарантом ОПІ «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

 Інесса АЗАРОВА

Погоджено із гарантом ОПІ «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

 Олена ГРИГОРОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПІ «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

 Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

Голова НМК Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова дисципліна	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		16 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	76 год.
		Форма підсумкового контролю: Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня здатності до організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, виховання, навчання розвитку особистості учня, менеджменту в них.

Завдання: сформувати у здобувачів вищої освіти ґрунтовні знання про процеси навчання, виховання, розвитку особистості, цифрові освітні інновації в освітньому процесі сучасної школи, внутрішкільне управління, вміння проєктувати педагогічну діяльність, вирішувати спеціалізовані задачі та практичні професійні проблеми.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування елементів таких **компетентностей:**

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства) та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

б) загальних (ЗК):

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

в) спеціальної (СК):

СК13. Здатність ефективно вирішувати задачі виховання учнів загально-освітньої школи, організації їхньої навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням психологічних закономірностей розвитку особистості, положень дидактики, наукових засад внутрішкільного управління, прогресивного педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання:

ПР 20. Мати навички планування та проведення виховання, навчання й розвитку учнів різних класів відповідно до їхніх індивідуально-психологічних особливостей, враховуючи їхню етнічну, релігійну, культурну приналежність, на засадах внутрішкільного управління та з використанням прогресивного педагогічного досвіду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має

знати нормативні документи, що регулюють функціонування загальної середньої освіти, про реформу МОН Нової української школи, методологічні підходи та концепції розвиваючого та виховуючого навчання, сучасні технології впровадження освітнього процесу, менеджмент, інструментарій професійного саморозвитку майбутнього фахівця;

вміти: розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі виховання, навчання, розвитку особистості учня, досліджувати педагогічну дійсність, виявляючи здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, застосовуючи набуті знання у практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення в командній педагогічній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи та історичні віхи педагогіки»

Тема 1. Категоріальний апарат педагогіки та педагогічних досліджень

Педагогіка як наука, її зв'язок з іншими науками. Предмет, основні категорії, завдання педагогіки. Методологічний базис педагогіки. Документи Верховної Ради України, МОН України про освіту. Логіка і методи сучасного педагогічного дослідження. Інновації та здобутки у сфері педагогічних досліджень та освіти.

Тема 2. Становлення вітчизняної освіти в історичному ракурсі

Педагогічна думка в Київській Русі. Педагогічна спадщина епохи українського Відродження. Українська педагогіка другої половини XVII – кінця XVIII століття. Освіта і педагогічна думка в Україні XIX – XX століть. Освіта в Україні в умовах викликів та реалій сьогодення.

Тема 3. Ретроспективний аналіз розвитку зарубіжної педагогіки

Педагогіка давнього світу. Педагогіка Середньовіччя та Відродження. Становлення і розвиток європейської педагогічної науки XVII-XX століть. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн кінця XIX – XX століть. Напрями розвитку освіти в умовах глобалізації, цифровізації, конкуренції на світовому ринку праці.

Змістовий модуль 2. «Теорія навчання»

Тема 4. Зміст навчання та вимоги щодо його організації

Предмет дидактики. Теорія навчання в системі наук. Зміст освіти в національній школі. Суть процесу навчання. Категорії, завдання, закономірності, принципи дидактики. Види і форми організації навчання в різних типах закладів загальної середньої освіти

Тема 5. Навчання в умовах реформ

Нормативні документи, що регулюють організацію навчання. Реформа НУШ. Сучасні методи та засоби навчання в закладах загальної середньої освіти. Цифрові технології в сучасній українській школі. Урок як основна форма організації навчання. Позаурочні форми навчання. Методика підготовки й впровадження уроків різних видів, а також видів позаурочної навчально-пізнавальної діяльності. Диференціація, індивідуалізація навчання. Штучний інтелект в інноватизації процесу навчання в закладах загальної середньої освіти. Організація контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Змістовий модуль 3. «Теорія виховання»

Тема 6. Суть процесу виховання

Сутність, завдання виховання в закладі загальної середньої освіти. Методологічні підходи до виховання особистості. Закономірності та принципи виховання. Вимоги до виховання в сучасній українській школі. Компоненти, етапи виховання.

Тема 7. Напрями та методи виховання

Напрями виховання. Методи виховання. Самовиховання. Перевиховання. Організаційні форми виховної роботи. Виховання учнівського колективу. Подолання булінгу та кібербулінгу. Робота класного керівника. Вимоги щодо професіоналізму класного керівника. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості.

Змістовий модуль 4. «Менеджмент в загальній середній освіті»**Тема 8.** Управління закладом загальної середньої освіти

Наукові підходи до управління закладом загальної середньої освіти. Принципи менеджменту в сфері загальної середньої освіти. Планування роботи школи. Внутрішкільний контроль. Методична робота в школі. Вивчення передового педагогічного досвіду.

Тема 9. Учніське самоврядування

Коллективне вирішення питань організації та забезпечення освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Учніське самоврядування в організації дозвілля. Мета, завдання учнівського самоврядування. Загальні збори або учнівська конференція як вищий орган учнівського самоврядування. Виконавчий орган (учнівський комітет, рада учнівського колективу, рада старост, парламент).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та історичні віхи педагогіки								
Тема 1. Категоріальний апарат педагогіки та педагогічних досліджень.	10	2	2	6	10	2		8
Тема 2. Становлення вітчизняної освіти в історичному ракурсі.	10	2	2	6	11	2		10
Тема 3. Ретроспективний аналіз розвитку зарубіжної педагогіки.	8	2		6	11			10
Разом за змістовим модулем 1	28	6	4	18	32	4		28
Змістовий модуль 2. Теорія навчання .								
Тема 4. Зміст навчання та вимоги щодо його організації.	12	2	2	8	11	2	2	8
Тема 5. Навчання в умовах реформ	12	2	2	8	9			8
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4	16	20	2	2	16
Змістовий модуль 3. Теорія виховання								
Тема 6. Суть процесу виховання	12	2	2	8	11	2	2	8
Тема 7. Напрями та методи виховання	10	2	2	6	9			8
Разом за змістовим модулем 3	22	4	4	14	20	2	2	16
Змістовий модуль 4. Менеджмент в загальній середній освіті								
Тема 8. Управління закладом загальної середньої освіти.	9	2	2	6	9	2		8
Тема 9. Учніське самоврядування	9			6	9			8
Разом за змістовим модулем 4	18	2	2	12	18	2		16
Усього годин	90	16	14	60	90	10	4	76

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи та історичні віхи педагогіки»			
1.	Тема 1. Категоріальний апарат педагогіки та педагогічних досліджень. Науковий апарат педагогіки, її зв'язок з іншими науками. Основні категорії, завдання педагогіки. Теоретико-методологічний базис педагогіки. Державні документи про освіту. Інновації у сфері педагогічних досліджень та освіти.	2	
2.	Тема 2. Становлення вітчизняної освіти в історичному ракурсі. Педагогіка в епоху Київської Русі, українського Відродження, Просвітництва. Педагогічна думка в Україні XIX – XX століть. Розвиток освіти в Україні в умовах викликів сьогодення.	2	
3.	Тема 3. Ретроспективний аналіз розвитку зарубіжної педагогіки. Характеристика педагогічної спадщини світу: педагогіка давнього світу, Середньовіччя та Відродження. Розвиток європейської педагогічної науки від XVII-го століття до початку XXI століття. Особливості впровадження освіти в умовах глобалізованого світу, цифровізації, конкуренції.		
Разом за змістовим модулем 1		4	
Змістовий модуль 2. «Теорія навчання»			
4.	Тема 4. Зміст навчання та вимоги щодо його організації. Дидактика в системі наук. Зміст освіти в національній школі України. Основні категорії, завдання, закономірності, принципи дидактики. Види організації навчання в різних типах закладів загальної середньої освіти, його форми.	2	2
5.	Тема 5. Навчання в умовах реформ. Нормативні документи в організації навчання. Реформа НУШ. Сучасні методи та засоби навчання в закладах загальної середньої освіти. Цифровізація навчання в сучасній українській школі. Урок як основна форма організації навчання. Позаурочні форми навчання. Методика підготовки й впровадження уроків різних видів. Види позаурочної навчально-пізнавальної діяльності, їх організація та проведення. Диференціація, індивідуалізація навчання з урахуванням обдарованості або педагогічної занедбаності учнів. Використання потенціалу штучного інтелекту в інноватизації навчання в закладах загальної середньої освіти. Організація контролю результатів діяльності учнів.	2	
Разом за змістовим модулем 2		4	2
Змістовий модуль 3. «Теорія виховання»			
6.	Тема 6. Суть процесу виховання. Сучасні проблеми та завдання виховання в закладі загальної середньої освіти. Методологічні орієнтири виховання особистості. Вимоги до виховання в сучасній українській школі. Закономірності, принципи, компоненти, етапи виховання. Напрями виховання.	2	2

7.	Тема 7. Напрями та методи виховання. Методи виховання. Методи та прийоми самовиховання, перевиховання. Форми виховної роботи. Робота класного керівника з виховання учнівського колективу. Подолання булінгу та кібербулінгу. Професійні компетентності та якості класного керівника.	2	
	Разом за змістовим модулем 3	4	2
Змістовий модуль 4. «Менеджмент в загальній середній освіті»			
8.	Тема 8. Управління закладом загальної середньої освіти. Наукові підходи, принципи управління закладом загальної середньої освіти. Планування роботи школи. Основні документи. Внутрішкільний контроль. Методична робота. Збагачення педагогічного досвіду. Тема 9. Учнівське самоврядування. Мета, завдання учнівського самоврядування. Учнівське самоврядування в організації дозвілля. Діяльність виконавчого органу (учнівський комітет, рада учнівського колективу, рада старост, парламент).	2	
	Разом за змістовим модулем 4	2	
	Усього	14	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи та історичні віхи педагогіки»			
1.	Тема 1. Категоріальний апарат педагогіки та педагогічних досліджень. Підготувати усну доповідь / реферат (для заочного відділення) «Гуманізація освіти в умовах реалій сьогодення».	6	8
2.	Тема 2. Становлення вітчизняної освіти в історичному ракурсі. Розробити презентацію про одну з епох розвитку вітчизняної освіти.	6	10
3.	Тема 3. Ретроспективний аналіз розвитку зарубіжної педагогіки. Написати реферат про розвиток / сучасний стан загальної середньої освіти однієї країни в світі (на вибір).	6	10
	Разом за змістовим модулем 1	18	28
Змістовий модуль 2. «Теорія навчання»			
4.	Тема 4. Зміст навчання та вимоги щодо його організації. Підготувати письмову доповідь «Штучний інтелект на службі педагогічної науки: проблеми та перспективи».	8	8
5.	Тема 5. Навчання в умовах реформ. Розробити презентацію «Особливості навчання учнів в умовах цифровізації освітнього процесу».	8	8
	Разом за змістовим модулем 2	16	16
Змістовий модуль 3. «Теорія виховання»			
6.	Тема 6. Суть процесу виховання. Розробити буклет «Подолання булінгу в учнівському колективі».	8	8

7.	Тема 6. Напрями та методи виховання. Розробити проєкт виховного заходу для учнів певного класу (на вибір).	6	8
	Разом за змістовим модулем 3	14	16
Змістовий модуль 4. «Менеджмент в загальній середній освіті»			
8.	Тема 8. Управління закладом загальної середньої освіти. Розробити презентацію «Вимогу до сучасного керівника закладом загальної середньої освіти».	6	8
9.	Тема 9. Учніське самоврядування. Розробити письмові рекомендації щодо покращення учнівського самоврядування та його впливу на навчальну успішність учнів.	6	8
	Разом за змістовим модулем 4	12	16
	Усього	60	76

9. Методи навчання

Словесні: лекції, пояснення, дискусії.

Наочні: PowerPoint презентації.

Практичні: усні та письмові доповіді, написання рефератів, підготовка презентацій, буклету, письмових рекомендацій, проєкту виховного заходу.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей під час практичних занять, усних та письмових доповідей, рефератів, презентацій, буклетів, письмових рекомендацій, проєктів виховного заходу.

Підсумковий контроль – іспит.

Критерії оцінювання письмових завдань

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти правильно, повно, системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому цінні творчі ідеї.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C		Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E		Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є

			недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вмів вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмів самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми та підсумкового контролю.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вмів викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного та підсумкового контролю в цілому.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вмів викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Педагогіка : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 035 Філологія / уклад. М. О. Князян. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 24 с.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка». Одеса: ОНУ, 2023. 15 с.
3. Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка».

14. Рекомендована література**Основна**

1. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками : шукаємо рішення : Навч. посіб. для майбут. вчителів. 6-е вид. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 80 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
3. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація історія). Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 144 с.
4. Педагогіка. Практичний курс : підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів / Т.Ф. Бельчева, С.С. Ізбаш, П.В. Бельчев. Мелітополь : Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2014. 304 с.
5. Kniazian M., Khromchenko O., Sushchenko R. Development of Future Teachers' Project Competence to design Learning Process of GE, ESP, LSP. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. Niš : University of Niš, 2021. Vol. 9, № 3. P. 495-504.
6. Kniazian M., Khromchenko O. The ESP lecturers' self-development competence in higher educational context. *The Journal of Teaching English for Specific Purposes and Academic Purposes*. Niš : University of Niš, 2019. Vol. 7, № 3. P. 385-393

Додаткова

1. Андрущенко В. П., Бондар, В. І. Модернізація педагогічної освіти в контексті викликів ХХІ століття. *Європейські педагогічні студії*. 2015. Вип. 5-6. С. 54-63.
2. Князян М.О., Гвоздів С.П. Технології мультимедіа в професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 85. С. 117-121. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.85.20>

3. Князьян М.О. Загальнокультурна компетентність майбутніх учителів як наукова проблема. *Педагогіка та психологія*. Харків, 2016. Вип. 55. С. 164-170.
4. Князьян М.О. Засоби підготовки майбутніх учителів до організації самоосвітньої діяльності старшокласників. *Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Вип. 37. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2015. С.51-55.
5. Князьян М.О. Підготовка майбутніх учителів до організації проєктної діяльності учнів старших класів. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2016. С. 66-71.
6. Князьян М.О., Романюк Д.Х. Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів до виховання толерантності в учнях. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 78. С. 106-109. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.23>
7. Князьян М.О., Силантьєва В.І., Гринько Л.В. Формування готовності майбутніх учителів іноземних мов та зарубіжної літератури до застосування технологій мультимедіа. *Наукові інновації та передові технології*. (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). Київ : Видавнича група «Наукові перспективи», 2023. № 1(15). С. 364-373. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1\(15\)-364-373](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1(15)-364-373)
8. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти : методичний посібник / О.В. Малихін, Н.О. Арістова, Л.В. Шелестова, О.В. Барановська, В.І. Кизенко, О.П. Кравчук, С.Е. Трубачева, О.В. Черноус [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 197 с.
9. Студентський історико-педагогічний альманах. Випуск 1. Ідеї педагогів минулого в освіті сьогодні : збірн. наук. праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2012. 208 с.
10. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.] / Л. А. Мартинець. Вінниця, 2018. 196 с
11. Учніське самоврядування в школі та класі. На урок. <https://naurok.com.ua/stattya-uchnivske-samovryaduvannya-v-shkoli-ta-klasi-131515.html>
12. Maier N. The methodological training of future university teachers to implement intercultural foreign language education: the competency-based approach. *Advanced Education*. 2017. Issue 8. 4-9. DOI: 10.20535/2410-8286.101358
13. Mushynska N., Kniazian M. Social Innovations in the Professional Training of Managers under the Conditions of Knowledge Economy Development. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga : Publishing House «Baltija Publishing», 2019. Vol. 5, №. 2. P. 137-143. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-2-137-143>.
14. Piršl D., Popovska, S., Stojković N. Critical thinking, strategic learning and metacognition in ESP. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2017. Vol. 5, No 3. 603-613. DOI: 10.22190/JTESAP1703603P

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Про освіту. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/poslugi/apostil/normtivno-pravova-baza>
3. Нова українська школа. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Сорочук Л. Проблема булінгу в сучасному освітньо-виховному середовищі та шляхи його подолання. *Українознавчий альманах*. 2019. Випуск 25. С. 110-114. <https://ukralmanac.univ.kiev.ua/index.php/ua/article/view/350/334>
5. Учніське самоврядування. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/uchnivske-samovryaduvannya>